

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

องค์การบริหารส่วนตำบลนาคู
อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

๑. บทนำ

องค์การบริหารส่วนตำบลนาคู เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนหน่วยงานภาครัฐให้บริหารงานภายใต้กรอบธรรมาภิบาล โดยการประเมินความเสี่ยงการทุจริตจะเป็นเครื่องมือหนึ่งในการขับเคลื่อนธรรมาภิบาลเพื่อลดปัญหาการทุจริตภาครัฐ ตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๘/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๗ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบที่กำหนดให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ โดยมุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบ เฝ้าระวัง เพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการทุจริตประพฤติมิชอบได้

องค์การบริหารส่วนตำบลนาคูจึงได้ดำเนินการประเมินความเสี่ยงในองค์กรขึ้น เพื่อให้หน่วยงานมีมาตรการ ระบบหรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

๒. หลักการและวัตถุประสงค์

การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ในองค์กรจะช่วยเป็นหลักประกันในระดับหนึ่งได้ว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาก็จะน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้แล้ว

๒.๑ วัตถุประสงค์

- ๒.๑.๑ เพื่อให้เข้าใจจุดเสี่ยงที่อาจทำให้เกิดการทุจริต
- ๒.๑.๒ ปรับปรุงกลไกการทำงาน เพื่อยับยั้งการทุจริตและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- ๒.๑.๓ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐมีการบริหารราชการด้วยความโปร่งใส เป็นธรรม ตรวจสอบได้
- ๒.๑.๔ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย

๒.๒ นิยามความเสี่ยงการทุจริต (Corruption Risk)

การดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ หรืออาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงานในอนาคต

๒.๓ กรอบในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๔ กระบวนการ ดังนี้

- **Corrective:** แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่าเกิดสิ่งที่มีประวัติดูอยู่แล้ว ทำอย่างไรจะไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำอีก
- **Detective:** เฝ้าระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง ทำอย่างไรจะตรวจพบต้องสอดส่องตั้งแต่แรก ตั้งข้อบ่งชี้บางเรื่องที่น่าสงสัยทำการลดระดับความเสี่ยงนั้นหรือให้ข้อมูลเบาะแสนั้นแก่ผู้บริหาร

/Preventive...

- **Preventive:** ป้องกัน หลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่นำไปสู่การสูญเสียต่อการกระทำผิดในส่วนพฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Known Factor) ทั้งที่รู้ว่าทำไปมีความเสี่ยงต่อการทุจริต จะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับ Workflow ใหม่ ไม่เปิดช่องว่างให้การทุจริตเข้ามาได้อีก

- **Forecasting:** การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่จะเกิดขึ้นและป้องกันป้องปรามล่วงหน้าในเรื่องประเด็นที่ไม่คุ้นเคย ในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากการพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต (Unknown Factor)

๒.๔ ประเภทของความเสี่ยงการทุจริต

ด้านที่ ๑ ความเสี่ยงทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต

ด้านที่ ๒ ความเสี่ยงทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจ และตำแหน่งหน้าที่

ด้านที่ ๓ ความเสี่ยงทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

๓. การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ องค์การบริหารส่วนตำบลนาคูได้ทำการคัดเลือกกระบวนการงาน การยื่นคำขออนุญาตก่อสร้าง/ดัดแปลง/รื้อถอนอาคาร, โดยพิจารณาจาก ๑ ปัจจัย คือ โอกาสที่จะเกิด (Likelihood) พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงและผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น

เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ด้านที่ ๑ กระบวนการยื่นคำขออนุญาตก่อสร้าง/ดัดแปลง/รื้อถอนอาคาร ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาคู

ขั้นตอนที่ ๓ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

เกณฑ์โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)

โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)	
๕	เหตุการณ์อาจเกิดขึ้นตั้งแต่ ๔ ครั้งขึ้นไปต่อปี หรือมากกว่า ๕ ครั้งต่อปี
๔	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นไม่เกิน ๓-๔ ครั้งต่อปี
๓	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นไม่เกิน ๒-๓ ครั้งต่อปี
๒	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นไม่เกิน ๑-๒ ครั้งต่อปี
๑	เหตุการณ์ที่ไม่น่าเกิดขึ้นเลย หรือเกิดขึ้น ๑ ครั้งต่อปี

ผลกระทบ (Impact)

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	
๕	มูลค่าความเสียหายมากกว่า ๑ ล้านบาทขึ้นไป
๔	มูลค่าความเสียหายระหว่าง ๒๐๐,๐๐๐ ถึง ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
๓	มูลค่าความเสียหายระหว่าง ๕๐,๐๐๐ ถึง ๒๐๐,๐๐๐ บาท
๒	มูลค่าความเสียหายระหว่าง ๑๐,๐๐๐ ถึง ๕๐,๐๐๐ บาท
๑	มูลค่าความเสียหายต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท

/Risk Score...

Risk Score					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	ปานกลาง (๕ x ๑ = ๕)	สูง (๕ x ๒ = ๑๐)	สูงมาก (๕ x ๓ = ๑๕)	สูงมาก (๕ x ๔ = ๒๐)	สูงมาก (๕ x ๕ = ๒๕)
๔	ต่ำ (๔ x ๑ = ๔)	ปานกลาง (๔ x ๒ = ๘)	สูง (๔ x ๓ = ๑๒)	สูงมาก (๔ x ๔ = ๑๖)	สูงมาก (๔ x ๕ = ๒๐)
๓	ต่ำ (๓ x ๑ = ๓)	ปานกลาง (๓ x ๒ = ๖)	ปานกลาง (๓ x ๓ = ๙)	สูง (๓ x ๔ = ๑๒)	สูงมาก (๓ x ๕ = ๑๕)
๒	ต่ำ (๒ x ๑ = ๒)	ต่ำ (๒ x ๒ = ๔)	ปานกลาง (๒ x ๓ = ๖)	ปานกลาง (๒ x ๔ = ๘)	สูง (๒ x ๕ = ๑๐)
๑	ต่ำ (๑ x ๑ = ๑)	ต่ำ (๑ x ๒ = ๒)	ต่ำ (๑ x ๓ = ๓)	ต่ำ (๑ x ๔ = ๔)	ปานกลาง (๑ x ๕ = ๕)

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

- สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ (น้อยกว่า ๕ คะแนน)
- สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง (๕ – ๙ คะแนน)
- สีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูง (๑๐ – ๑๔ คะแนน)
- สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก (๑๕ คะแนน ขึ้นไป)

ระดับ	คำอธิบายการประเมินประสิทธิภาพมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน
ดี	การควบคุมมีความเข้มแข็งและดำเนินไปได้อย่างเหมาะสมซึ่งช่วยให้เกิดความมั่นใจได้ในระดับที่สมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
พอใช้	การควบคุมยังขาดประสิทธิภาพถึงแม้ว่าจะไม่ทำให้เกิดผลเสียหายจากความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญ แต่ก็ควรมีการปรับปรุงเพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
อ่อน	การควบคุมไม่ได้มาตรฐานที่ยอมรับได้เนื่องจากมีความหละหลวมและไม่มีประสิทธิผล การควบคุมไม่ทำให้มั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้

บท ๑ แบบรายงานเสนอความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงาน

- กระบวนการ/โครงการ: กระบวนการการยื่นคำขออนุญาตก่อสร้าง/ดัดแปลง/รื้อถอนอาคาร
- ชื่อความเสี่ยง: การยื่นคำขออนุญาตก่อสร้าง/ดัดแปลง/รื้อถอนอาคาร
- ชื่อหน่วยงาน: อบต. นาคู
- ประเภทหน่วยงาน: องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ด้านประเภทความเสี่ยง: ด้านที่ ๑ ความเสี่ยงทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต

บท ๒ แบบรายงานการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

- ชื่อความเสี่ยง: กระบวนการการยื่นคำขออนุญาตก่อสร้าง/ดัดแปลง/รื้อถอนอาคาร
- ขั้นตอนการดำเนินงาน: เจ้าหน้าที่รับคำขออนุญาตก่อสร้าง/ดัดแปลง/รื้อถอนอาคาร -> เจ้าหน้าที่ตรวจสอบหลักฐานที่เกี่ยวข้องเสนอผู้บังคับบัญชาพิจารณา -> แจ้งผู้ยื่นคำร้อง
- ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต: เจ้าหน้าที่ที่มีการเรียกรับเงิน ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด กับผู้มาติดต่อเพื่อแลกกับการอนุญาตก่อสร้าง/ดัดแปลง/รื้อถอนอาคาร
- Risk Score: Likelihood (๑) x Impact (๔) = ๔ คะแนน
- ระดับความเสี่ยง: ต่ำ

บท ๓ แบบรายงานการจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

- ขั้นตอน: เสนอผู้บังคับบัญชาพิจารณา
- ประเด็นความเสี่ยง: เจ้าหน้าที่ที่มีการเรียกรับเงิน ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด กับผู้มาติดต่อเพื่อแลกกับการอนุญาตก่อสร้าง/ดัดแปลง/รื้อถอนอาคาร
- ระดับความเสี่ยง: ต่ำ
- มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต:

๑. จัดทำคู่มือประชาชน เรื่อง การพิจารณาอนุญาตออกใบอนุญาต/ออกใบรับรอง ตาม พรบ.ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน

- ๑.๑ รวบรวมข้อมูลกฎหมายและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง
- ๑.๒ จำแนกประเภทใบอนุญาต/ใบรับรอง
- ๑.๓ จัดทำร่างเนื้อหาคู่มือประชาชน
- ๑.๔ เสนอผู้มีอำนาจอนุมัติและประกาศใช้
- ๑.๕ เผยแพร่และป้อนข้อมูลเข้าสู่ระบบกลาง

๒. จัดทำผังขั้นตอนการปฏิบัติงาน

- ๒.๑ ผู้รับบริการยื่นคำขอและเอกสาร
- ๒.๒ ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสาร (ทันที)
- ๒.๓ ตรวจสอบพิจารณาแบบแปลนและสถานที่
- ๒.๔ เสนอผู้มีอำนาจเพื่อพิจารณาลงนาม
- ๒.๕ แจ้งผู้ขอรับใบอนุญาตและจัดเก็บค่าธรรมเนียม

๓. จัดทำมาตรการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใส

- ๓.๑ มาตรการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (Open Data Integrity)
- ๓.๒ มาตรการป้องกันการรับสินบนและผลประโยชน์ทับซ้อน (No Gift Policy & COI)
- ๓.๓ มาตรการส่งเสริมความโปร่งใสในงานบริการและจัดซื้อจัดจ้าง (Service & Procurement Transparency)
- ๓.๔ มาตรการสร้างวัฒนธรรมองค์กรและธรรมาภิบาล (Internal Culture & Governance)

๔. มีช่องทางร้องเรียนการทุจริต

- ๔.๑ ช่องทางออนไลน์ (Digital Channels)
 - ระบบร้องเรียนทุจริตบนเว็บไซต์หลัก
 - ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)
 - **Social Media:** กล่องข้อความ (Inbox) เพจ Facebook ทางการของหน่วยงาน
- ๔.๒ ช่องทางออฟไลน์ (Physical Channels)
 - กล่องรับความคิดเห็น/ร้องเรียนทุจริต
 - การยื่นหนังสือด้วยตนเองหรือส่งทางไปรษณีย์

- ระยะเวลาดำเนินการ: ปังบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙
- งบประมาณ: ไม่มี
- ผู้รับผิดชอบ: กองช่าง อบต.นาคู